

Telegraful Român.

Apare Marți, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției »Telegrafului Român«, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Nr. 300/1914 mitr.

Concurs.

Pentru două burse (stipendii) vacante de câte 1000 coroane din fundațiunea Trandafil, și anume: una din arhidieceza Transilvaniei și una din dieceza Aradului (teritoriul ambelor consistorii) se publică concurs cu termen până la 7/20 August a. c.

Cererile de concurs sunt a se instrua cu următoarele documente:

a) Estras din matricula botezaților, pe care să fie îndusă adevărta parohului local, ori a protopresbiterului, că concurentul aparține și acum bisericii gr.-or. române din mitropolie.

b) Certificat (atestat) de sărăcie dela antistia comunală, vidimat de parohul local, ori de protopresbiterul concurent, despre starea materială și socială a concurentului și a părinților săi.

c) Testimoniu școlastic din anul trecut școlar, cu nota generală «eminent», amăsurat dispozițiilor actului fundațional.

Concurentul are să expună în cererea sa expres, dacă mai beneficiază de vreun stipendiu ori ajutor de undeva.

Cererile sunt a se adresa și a se trimite Consistorului mitropolitan gr. or. român în Sibiu (Nagyszeben) până la termenul fixat.

Sibiu, 3/16 Iulie 1914.

Consistorul mitropolitan.

Procesul pentru mănăstiri.

Încă în anul 1907 mitropolia gr.-ort. română a intentat proces mitropoliei sârbești, la tribunalul regesc delegat din Budapesta, pentru mănăstirile gr.-ort. și averea acestora, care se urcă la mai multe milioane, cerând, ca mănăstirile Bezdin, Sângiorgiu și

Mesici de pe teritoriul comitatului Timiș să fie încorporate la mitropolia română din Sibiu, respective să fie subordonate jurisdicțiunii episcopilor români din Arad și Caransebeș. Procesul a fost intentat pe temeiul art. de lege IX. dela 1868.

Mitropolia noastră și-a întemeiat cererea pe faptul, că până la 1868 existând numai mitropolia comună gr.-ort. din Carloveș, instituțiile bisericești, cari au existat pe acest teritoriu locuit de credincioși mestecați, împreună cu averile lor, încă au fost comune. Față cu acest fapt datorința mitropoliei împrocuate sârbești era să dovedească exclusivitatea, deci, că mănăstirile formează proprietatea separată a Sârbilor.

S'a provocat apoi mitropolia noastră la faptul, că la anul 1864, când Maiestatea Sa prin rescript preînalt a decretat despărțirea ierarhică, cu privire la mănăstirile de pe teritoriul Banatului a îndrumat congresul bisericesc sârbesc să lege o învoială echitabilă cu mitropolia română. Încercările de a se ajunge la înțelegere în chestia aceasta, inițiate în mai multe rânduri din partea mitropoliei noastre, n'au dus însă la rezultat, și astfel Românii au cerut, ca pe cale judecătorească să li se predea cele trei mănăstiri numite, din 28 de mănăstiri gr.-ort. câte se află în Ungaria.

Tribunalul reg. din Budapesta, în urma apărării mitropolitului sârbesc, a episcopilor interesați și a egumenilor mănăstirilor reclamate, apărare făcută prin cinci avocați, a respins, dupăcum am anunțat la timpul său, cererea mitropoliei noastre gr.-ort. române, condamându-o la purtarea cheltuielilor de proces, stabilite în suma de 130,000 coroane.

În motivarea tribunalului regesc se spune, că mănăstirile reclamate s'au aflat la 1864, și după aceea, până în zilele de astăzi, neconținut în pose-

siunea mitropoliei sârbești, prin urmare, părerea tribunalului e, că mănăstirile formează proprietate exclusivă sârbească. Mitropolia gr.-ort. română era datoare să dovedească, că mănăstirile au fost comune, că prin urmare și Românii au drept la ele. Dar mitropolia română n'a putut să dovedească acest lucru, fiindcă mănăstirile au avut totdeauna caracter sârbo-slavon, deci au fost considerate de instituții ale bisericii sârbești.

Aceasta e părerea tribunalului regesc din Budapesta, care nu a acceptat rescriptul preînalt al Maiestății Sale din anul 1864, ca izvor obligator de drept, din motivul, că aceasta parte a preînaltului rescript n'a fost înartăculată în legile patriei.

În contra sentinței tribunalului s'a înaintat acum apelațiune foarte amănunțită și temeinică din partea avocaților mitropoliei noastre: Dr. Emil Babeș și Nicolae Zigre. În apelațiune se arată mai întâi faptul, că tribunalul regesc a examinat și a decis prin sentință o rugare, care nu i-a fost adresată. Sentința tribunalului vorbește adecă despre dreptul de posesiune și de proprietate asupra mănăstirilor, pe când mitropolia noastră a cerut numai stabilirea *jurisdicțiunii* asupra mănăstirilor, fiindcă dreptul de proprietate e al mănăstirilor înseși, ca corporațiuni morale, deci ca persoane juridice.

E vătămătoare deci sentința pusă pe astfel de constatări greșite și nu e corectă aplicarea principiului apărării proprietății în cazul de față, cerându-se, ca mitropolia română să dovedească, că mănăstirile au fost comune și că biserica sârbească pe nedreptul le ține în posesiune, pentru că praxa judecătorească a stabilit deja în procesele de până acuma deasemenea natură, că instituțiile bisericești de pe teritorii mixte, împreună cu averile lor, fiind cu considerare la na-

ționalitatea credincioșilor, sunt *comune*, și ca atari au să fie împărțite în mod necesar între cele două mitropolii, egale în rang.

Dar împărțirea mănăstirilor reclamata a decretat-o în principiu Maiestatea Sa, prin preînaltul rescript din anul 1864, când a îndrumat congresul bisericesc (sârbesc), că cu privire la ele să lege învoială. Prin sentință este deci a se stabili acum numai partea care se cuvine Românilor din întregul comun. În acest rescript preînalt e un izvor de drept valabil în mod necondiționat, fiindcă Maiestatea Sa l-a dat în cercul de competență pe care l-a avut totdeauna cu privire la organizarea bisericilor.

Dar dovada cea mai eclatantă despre existența îndreptățirii mitropoliei noastre de a cere partea cuvenită din mănăstiri o formează faptul, că până la anul 1864 n'au existat în Ungaria biserici naționale particulare. Vechia și unitara mitropolie din Carloveș era comună, prin urmare nici mănăstirile nu aveau caracter național, ci curat confesional. Decretându-se despărțirea mitropoliei comune în două, natural, că și mănăstirile comune cad sub împărțire, cu atât mai vărtos, că în cursul procesului nu a putut fi dovedit, că Sârbii le-ar fi înființat și susținut, din contră, a fost dovedit, că regii maghiari le-au provăzut cu bunuri, iar susținerea lor s'a făcut din partea credincioșilor din apropiere, în preponderanță mare de naționalitate română.

Dar a mai fost dovedit în cursul procesului cu date istorice, că în secolul 14-16, când au fost ridicate mănăstirile, în ținuturile acelea nici nu era populațiune sârbă, ci numai română, pentru că pe atunci întreaga populațiune a comitatului Timiș era românească. Dovadă, că mănăstirile au fost ridicate pe seama credincioșilor români și de acestia au fost ele susținute.

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

I. „Din bătrâni” de Gr. Sima lui Ioan.

Această cârtică cuprinde 175 de gâcături sau întrebări și (9) nouă frânturi de limbă, adunate din gura poporului din vremile bătrâne.

Zic, din vremile bătrâne, fiindcă acest gen al literaturii populare nescrise, există de când lumea, nefiind nici o notă privitoare la originea gâciturilor și frânturilor de limbă.

Gâciturile și puținele frânturi de limbă ce sunt adunate în această cârtică, sunt comori neprețuite de distracție instructivă, în cari se descriu în mod figurat ființele și lucrurile.

Unele dintre aceste gâcături se referă la presbunul Dumnezeu, altele la om, altele la lucruri, altele la animale, iar altele la plante.

Acestea gâcături și frânturi de limbă pot servi ca introducere în cunoașterea mai de aproape a spiritului de gândire și agerimii de minte a poporului român.

Valoarea lor educativă e însemnată. Pentru că desvoaltă în mod firesc simțul de

judecată al copiilor, dedându-i la gândire independentă.

Servesc mai departe pentru deșteptarea spiritului de observațiune care agerește în mod simțit mintea și inteligența.

O nespun de mare mângâiere sufletească simțesc elevii oboșiți de lecțiunile ce li s'au predat, când învățătorul lor la finea oarelor le va spune câte-o gâcitură din vremile vechi.

O distracție folositoare sunt gâciturile și frânturile de limbă, cari totodată fac spiritul elevilor pătrunzător.

Recomand această cârtică elevilor din cursul de toate zilele al școlii populare de ambele sexe și atât pentru cei dela sate cât și pentru cei dela orașe, începând dela vârsta de 9—12 ani, ba o recomand chiar și adulților ca s'o cetească mai ales în nopțile cele lungi de iarnă.

II. „Tei Legănat”, poveste de Gr. Sima lui Ioan.

O folositoare cârtică, al cărei cuprins pe scurt e următorul:

A fost odată un bărbat și o muiere, cari trăiau într-o pădure și n'aveau nici un copil. Într-o zi bărbatul — cum era în pădure după lemne de foc — s'apucă să-și facă el un copil de lemn. A tăiat dar un teiu potrivit și și-a făcut un trunchiu, ce sămăna cu copilul de țâță. L-a adus acasă,

unde muierea lui i-a făcut o cămășuță, l-a înfășat și l-a culcat în leagăn. Dimineața când s'a sculat — minune — copilul era viu. Baba îl alăptează și-l crește. Și din teiu fiind el, „Tei-legănat” i-a rămas numele până azi.

Când s'a făcut june, l-a apucat un dor de ducă pe năzdrăvanul „Tei-legănat”, de a trebuit să plece.

Luându și rămas bun dela părinți merge, tot merge și numai ce întâlnește pe Sfărâmă peatră, pe care învingându-l s'au legat apoi frați de cruce.

Mergând încă o bună postate au dat de un alt uricș. Strămbă-lemne, și s'au legat toți trei frați de cruce. În urmă se ivește și Statu-palmă-Barbă-cot, care în urma urmelor fu primit și el între ei ca frate de cruce.

După mai multe năzdrăvenii ce s'au făcut ei în lumea largă, au ajuns la împăratul de galben. Acesta promițându-le jumătate din împărăție și mâna fetei, la acela care li va aduce din țara smeilor pe unica lui fată, ce i-a răpit-o un smeu uriaș, Statu-palmă-Barbă-cot li duce la răsufătoarea pământului, unde cu ajutorul mai multor funii legate capăt la capăt singur „Tei-legănat” a îndrăznit a se slobozi în țeara smeilor.

Aci în curând află cetatea smeului, unde era închisă fata împăratului galben. Tei-legănat se odihnește puțin în cetatea

smeului, ti spune fetei că pentru ea a venit ca s'o ducă părinților ei înapoi, cari varsă lacrimi de sânge de dorul ei. Li dăte apoi din un ulcioraș puterile smeului și Tei-legănat le beu pe toate.

Nu peste mult vine smeul acasă și Tei-legănat în trântă dreaptă învinge smeul tăindu-i capul. „Cine nu crede meargă să-l întrebe”. S'au luat apoi amândoi cătră răsufătoarea pământului și a trimis fata întâi afară. Dar Tei-legănat i-a spus fetei, că de cumva frații săi de cruce vor cerea să-i curme viața, ea să arunce ce va avea la îndemână pe răsufătoare. Așa și făcu fata!

Înțelegând aceasta Tei-legănat a pus un bolovan în locul său, care lăsându-l frații de cruce jos — crezând c'o fi Tei-legănat — s'a cufundat în pământ — de până azi nu l-a mai scos pui de om.”

Scăpând șșadar Tei-legănat de moarte o ia la pribegit prin țeara smeilor.

Aci mai taie un bălaur cu 12 capete mântuind așa puil de pajură și prin el neamul pajurelor, care era să se stingă din pricina aceluia bălaur.

Pajura cea bătrână ti promite drept răsplată pentru fapta cea bună, că împlinește dorința lui Tei-legănat, și-l scoate pe pământ, dacă va face rost de 99 de boi, 99 cuptoare de pâne, și 99 buți de vin, căci atâtă mâncare i-a trebuit pe răsufătoare.

De toate acestea și de multe alte împrejurări tribunalul regesc din Budapesta n'a ținut cont la croirea sentinței în procesul pentru mănăstiri. Ele au fost deci înșirate toate de nou în apelațiunea dată în contra sentinței, și sperăm, că forul superior judecătoresc le va lua în considerare și va căuta se facă dreptate, dând mitropoliei noastre mănăstirile reclamate dela Sârbi.

Dieta ungară. Eri, Marti, s'a continuat în dietă discuția asupra legii timbrelor. Este speranță, că astăzi va fi terminată discuția asupra acestei legi și se va putea lua în desbatere legea despre urcarea dării de spiri și legile despre reformele administrative. S'a lansat ideea, că înainte de amez să fie desbătută legea spiritului, iar după amez legile administrative. Hotărâre însă nu s'a luat. Ședințele au acum o durată de zece ore.

Conflictul româno-bulgar. La granița româno-bulgară s'a mai întâmplat un conflict nou, Duminecă noaptea, și adevărat, pe mai multe locuri, la mai multe pichete. Pușcaturile le-au început iarăși grăntării bulgari, iar Românii au răspuns și au mai omorât vre-o trei Bulgari. Amănuntele ne lipsesc încă. Se vede, că Bulgarii vreau se provoace din adins încercături.

Din casa magnaților. Luni a ținut ședința casa magnaților. La ordinea zilei au fost puse mai multe proiecte de lege, votate de dietă, între cari și legea despre apărarea onoarei. La aceasta lege a vorbit și Preasfința Sa, Episcopul Dr. Vasile Hossu din Gherla, rugând pe ministrul de justiție, să dea în instrucția de executare a legii o explicare, de cuprinsul, că sunt înțelese și autoritățile bisericești sub cuvântul *autoritate*. Ministrul răspunde, că va da îndrumări procurorilor, să împărtășască de cuvenita apărare și autoritățile bisericești, în exercitarea îndreptățită a misiunii lor. Legea a fost votată, împreună cu celelalte.

Situația în Albania. Venise știrea, că răsculșii, cari au încunjurat orașul Durazzo, reședința principelui Wilhelm, ar fi îndreptat un atac energetic asupra orașului, dar știrea nu se confirmă. Se confirmă însă, că conducătorii reșculșilor au început, ori vor începe, pertractări nouă cu membrii comisiei internaționale de control. Resultatul va fi însă probabil tot cel vechi: negativ. Pentru că pedeca înțelegerii este persoana Domnitorului albanez, nesimpatică populației. Și presa italiană face mare propagandă pentru retragerea principei de Wied, dacă nu de voie, silă de puterile mari, cari sunt datoare „se pună capăt scandalului din Albania”. De, e întră adevăr scandal, zicem și noi, că puterile mari europene cu bună înțelegere și în unanimitate trimit pe principele Wilhelm de Wied în Albania, ca domnitor al noului stat, și apoi nu-i dau, nici bani, nici soldați, ca să-și poată apăra tronul!

Atentatul dela Sarajevo. Prim-ministrul nostru, contele Tisza, a fost Duminecă la Viena, unde a avut lungi întrevăderi cu ministrul comun de externe, contele Berchtold, și cu prim-ministrul austriac, contele Stürgkh. Luni apoi contele Berchtold

toald a plecat la Ischl, unde eri, Marti, a fost primit în lungă audiență din partea Maiestății Sale, Monarhului. E vorba, că s'a stabilit și aprobat din partea Monarhului modalitatea după care sunt a se face demersurile la Belgrad, pentru ca monarh a noastră se primească satisfacția cuvenită pentru atentatul dela Sarajevo, pus la cale de cei din Sârbia. După cum se știe, ambasadorul monarhiei noastre din Belgrad va prezenta guvernului sârbesc o notă diplomatică, în care va fi bine precizat ce cere monarhia dela el. Dacă guvernul sârbesc va implini cererile toate, chestia e aplanată. În cas contrar se vor complica lucrurile. Nota e compusă, cum se spune, de contele Tisza, și e binevoitoare în formă, dar energetică în fond. Va fi prezentată guvernului sârbesc pe la finea săptămânei acesteia.

Colecta pentru rezidirea seminarului.

Continuăm cu publicarea colecțiilor deschise în arhiepiscopie pentru adunarea de oferte benevole pe seama seminarului «Andreian» din Sibiu, supus reedificării. Au contribuit comunitățile următoare:

Tractul *Agnita*: 1. Bruiu cor. 5-40. 2. Vărd cor. 10-26.

Tractul *A-Iulia*: 1. Răpa-Rimețului cor. 25—. 2. Păclia cor. 52-20

Tractul *Avrig*: Porumbacul-inferior cor. 50—.

Tractul *Bistrița*: Ida-mare cor. 44-10.

Tractul *Brașov*: 1. Brașov-Stupini cor. 24-20. 2. Rotbav cor. 2-40. 3. Bacifalu cor. 73-30. 4. Purcăreni cor. 41-60. 5. Târtari cor. 27—.

Tractul *Câmpeni*: 1. Certege cor. 30—. 2. Garda-de-joș cor. 40-06.

Tractul *Cetatea-de-peatră*: 1. Finteușul-mare cor. 34—. 2. Boereni cor. 3—. 3. Vima-mică biserica de sus cor. 3—. 4. Lăschia cor. 4-30.

Tractul *Cluj*: Butene cor. 125-60.

Tractul *Dej*: 1. Ciceu-Poeni cor. 30-80. 2. Săcel-Maramurăș cor. 10-12.

Tractul *Făgăraș*: 1. Făgăraș cor. 56-20. 2. Sâmbăta-sup. răs. cor. 9-10.

Tractul *Geoagiu*: 1. Ardeu cor. 111-40. 2. Bulbuc-Curpeni cor. 59-22. 3. Homorod-Joseni cor. 5-40.

Tractul *Hunedoara*: Săncraiu cor. 14-36.

Tractul *Iliu*: 1. Fureșșara cor. 10—. 2. Boz cor. 5—.

Tractul *Lupșa*: 1. Bedeleu cor. 9—. 2. Valea Lușșii cor. 20—.

Tractul *Medias*: Szászbozd cor. 6-80.

Tractul *Orăștie*: Șibot cor. 20—.

Tractul *Reghin*: 1. G. Hodac cor. 83-62. 2. Toplița-română cor. 161-60.

Tractul *Sibiu*: 1. Bungard cor. 29—.

Tractul *Sighișoara*: 1. Mălăncrav cor. 8—. 2. Sighișoara cor. 109-15.

Tractul *Treiscaune*: 1. Brețu cor. 47—. 2. Intorsura Buzeu cor. 7-70.

Tractul *Zarand*: 1. Pridohișe cor. 5—. 2. Bulzești-de-sus 1 cor. 3. Crășior cor. 24—. 4. Podele cor. 8-40.

„Doi bani în trei pungi nu se poate” etc. arătându-se prin acestea spriritul adânc de observațiune al poporului nostru.

Ceeace face ca această cârtică să fie citită cu plăcere și cu atențiune, spre a scoate unele învățături folositoare, este și limba clară și stilul viu în care e scrisă această cârtică. Învățăturile morale, cari ni se reogindează din această dragă poveste, sunt: „Nici o faptă nu e fără rasplată” și „Pe omul cu dreptate și bunătate Dumnezeu nu-l va părăsi niciodată”.

O recomand elevilor în vârstă de 9—12 ani și celor din cursul de repetiție, atât celor dela sate cât și celor dela orașe.

(Va urma).

Vorbe înțelepte.

Sluga obicinută să facă rele nu iese din lume, până nu plătește stăpânului său cu nemulțumire fucerile de bine.

Tinărul modest și înțelept e socotit ca un bătrân între cei înțelepți.

Nu se cade să te temi din partea de care te ferești, ci mai vărtos să te temi din partea care socotești că te întărește.

O zi de sărbătoare la țară.

Brașov, 1 Iulie v.

Marti, ziua Nașterii sf. Ioan Botezătorul a fost o zi de mare sărbătoare pentru comuna Holbav. În numita zi s'au întrunit preții din comunele învecinate: Codlea, Vlădeni, Ghimbav, Cristian, Vulcan și Holbav, și adevărat preții: Ioan Zorca, Virgil Pop, Ioan Debu și Ilariu Plotogea în frunte cu Iosif Comanescu, pentru a servi, în mod sărbătoresc, în sobor, sf. liturgie.

Deja faptul, că în fruntea grupului figurează persoana venerabilului păr. Comanescu din Codlea, a trezit în mine dorința să iau parte la acest act sărbătoresc, dela care știam bine că am să mă întorc întărit sufleteste.

Garanta îmi era însăși personalitatea și calitățile de bun orator ale acestui venerabil preot vrednic, distins cu brâu roșu pentru meritele sale.

Dornic să aud vorba dsale înțeleaptă, vorba care tradese încă și acum pe omul cu suflet tiner și viguros, m'am alăturat și eu la cei, cari treceau spre Holbav prin comuna noastră.

Socoteala, ce mi-o făceam, nici n'a dat greș, căci pe de o parte călătoria spre comuna n'a fost favorizată de un timp frumos, de o zi cu soare plăcută, care după nesfârșitele zile ploioase a venit ca o binecuvântare. Dzeu în bunătatea sa adevărată îndurat și a conținut vărsarea apelor, fără să fie așteptat ruga noastră ferbinte, în care aveau să-și conțopească inimile cinci preții întruniți la acest act religios.

Pe de altă parte mi-a pricinuit o bucurie sufletestească faptul, că m'am putut dovedi de un factor de folos la înălțarea solemnității actului.

Descirși la sf. biserică se începe serviciul divin, celebrând toți preții grupului, afară de păr. Comanescu jun. Poporul curios să asculte rostul binevoitorilor săi părinți și sfetești, cari nu cruță osteneala și fără vre-un interes, grăbiau acum din departare să încerce mână în mână un mijloc de scîpare, a neamului lor din mreaja păcatelor de tot felul — a sărăciei și a feluritelor obiceiuri rele, — deși era o zi în care pe la țară nu prea vezi creștini la biserică, a umplut casa Dnui așteptând în liniște și plin de duioasă cucernicie serviciul dzeesc, precum și sfaturile de folos ce aveau să urmeze.

Aici e la loc — cred — să mă abat puțin, făcând câteva reflexiuni asupra stărilor de acolo. Comuna e pe cale de a lua un avânt îmbucurător, mulțumită conducătorilor ei harnici. Aceasta se petrece de fapt în ciuda tuturor observărilor pline de ironie care se aud și azi încă în legătură cu vorba, „Holbav” devenită proverbială.

Ba luând în samă puține izvoare de câștig ale locuitorilor ei, cari trăsese din facerea de carbuni, aproape toate locurile lor fiind muntoase ori fanațe, — putem zice că poate servi de model altor comune, care cu toate condițiile lor mai favorabile nu-i întrec în bunăstare pe cei din Holbav.

Mulțumită harnicului notar I. Guiman, un om de inimă în comuna aceasta, cum sunt informat va putea da un număr frumos de alegători! Se vede că dânsul ca bun român știe să impace rigoarea condițiilor șovinismului nostru cu postulatele cele mai elementare ale simțului de datorință față de neamul din care a ășit. O conștiință împăcată și curată, eu cred că e o răsplătă destul de frumoasă a ostenețelor sale. Ea poate și pe viitor să-i servească de indemn în năzuințele sale bune.

Mulțumită legăturilor bune dintre cei 2 conducători, cari printr-o coincidență necoroasă sunt înruți deaproape, comuna poate să dea înainte bineșor.

Dar se revin la obiect. Sfânta slujbă a întrunit toate condițiile proprii a predis-pune pe credincioși spre evlavie prin țina deamă a preților celebrati, efectul căreia a fost pronunțat și prin actul mărturisirii lor la începutul liturgiei, lucru prin care s'a dat dovadă eclatantă despre însemnătatea a însuși actului chiar în fața credincioșilor. S'a mai adaus apoi și frumusețea cântărilor executate în mod înălțător din partea învățătorului local G. Todorache un bun cântăreț, cu concursul subscrisului. Slujba s'a terminat apoi cu cea mai însemnată parte a actului, cu predica instructivă rostită cu deosebit avânt din partea părintelui I. Comanescu.

Bogată în învățături de real folos, cari se ilustrau prin varii exemple prinse din mediul cel mai apropiat al poporului, de o dicție ireproșabilă și de un avânt oratoric ce numai cinstă face acestui venerabil preot, natural că a lăsat o impresie adâncă asupra tuturor.

N'a rămas v'țu neînșierat, începând dela patima beției până la obiceiul femeilor de a-și schimonosi fața prin fel de fel de vâpseli.

Ar fi de dorit, ca aceste sfaturi bune să-și aibă și efectul lor, corăspunzător sincerității și modestiei cu cari au fost date.

Această noță de sinceritate și modestie, care transpiră din cuvintele: „Nu sunt ale mele aceste sfaturi, ci ale lui Cristos” — cum frumos spunea vorbitorul, nu cred să nu fi înmăiat chiar și inimile celor mai rezistenți.

„Poate voi fi și eu greșit, poate chiar în măsură mai mare ca dvoastră, dară în locul acesta îmi implinesc datoria sfântă de ostaș al lui Cristos, ale cărui sfaturi vi le împărtășesc.”

Ce simpli și totuși ce frumoasă vorbă, din care ar putea să iavete mulți preți de ai noștri tineri, mai puțin ambicioși.

Întă adevăr trebuie să te miri cum acest venerabil bătrân până la o atare vârstă și-a păstrat calitățile de bun orator!

Lucrul se explică așa, că dânsul tot timpul liber și-l petrece cu studiul, după cum am avut ocazia să mă conving cu prilejul petrecerii mele de o zi în casa singuratică, dar și ospitală a dsale. În lipsa mangăierilor pe cari le-ar putea procura o viață casnică conjugală, de care soarta l-a lipsit tocmai la batrânețe, dânsul își caută distracțiune în societatea călților, a prietenilor săi cei mai buni. M'am convins de zelul cu care acest preot și acum caută a-și îmbogăți sufletul cu cunoștințe!

Stabilindu-se locul proximei întruniri a grupului, care se va ține la toamnă în comuna Vlădeni, ne-am despărțit, după ce am luat masa la părintele I. Plotogea, și am plecat spre casă cu dorința în suflet, ca activitatea desfășurată să-și aibă efectul său binecuvântat. G. F. Preșmereanu.

Dela școala comercială superioară gr-or. română din Brașov.

Aviz pentru anul viitor.

Anul școlar 1914/1915 se va începe la 1-a Septembrie v. 1914. Inscriserile se fac de Direcțiune în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie v. 1914.

Pentru a se împiedeca o aglomerare prea mare de elevi în clasa I-a comercială și a se putea face o selecțiune mai bună a lor, conferența a adus următoarea hotărâre:

1. Prenotațiile pentru înscriere în clasa I comercială să se facă în fiecare an prin cerere în scris până în 15 August. st. v. la Direcțiune.

2. Lista celor prenotați să se pertracteze în conferența de începere a anului școlar, în care se va decide eventuala primire sau respingere.

3. Sub nici o împrejurare să nu se primească în cl. I. comercială un număr mai mare de elevi decât cel admis de regulament, adevărat 40 de elevi.

4. Cei neanunțați până la termenul fixat în punctul prim, precum și cei ce nu vor prezenta la înscriere atestatele cuvenite, pot fi primiți la școală numai în cazuri de tot excepționale.

În clasa primă pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvit cu succes și pot produce atestat de trecere din clasa IV gimnazială, reală sau civilă dela o școală publică. La înscrierea tuturoara se cere atestat școlar și atestat de botez.

Examenalele supletorii și de emendare se vor ține în 1, 2 și 3 Septembrie v. 1914. Cei ce vor întârzia atât dela acest examen, cât și dela înscriere, pot fi admiși numai dacă vor dovedi cu certificate demne de credință cauza întârzierii. Examenalele de privatșii se vor ține în 6 Septembrie v. 1914. Aceștia au însă a se anunța în persoană la Direcțiune cel mult până în 1 Septembrie v. 1914.

Examenul de corecțiune de maturitate se va ține în zilele de 9 și 10 Septembrie v. 1914 la 7 ore dim. Examenul oral de maturitate de emendare se va ține în 13 Septembrie v. 1914 la 8 ore dimineața.

A) *Didactru și taxe școlare.*

§ 1. Fiecare elev prim la școala comercială superioară gr. or. română plătește la înscriere o taxă de înscriere de 10 K.

§ 2. Didactrul anual pentru fiecare clasă e de câte 60 K de elev.

§ 3. Fiecare elev plătește pentru fondul de pensii al profesorilor anul câte 10 K.

§ 4. Pentru amortizarea edificiului școlar se plătește anual câte 26 K taxă edilită din partea fiecărui elev.

§ 5. Elevii de confesiuni străine decât cea greco-orientală și greco-catolică română, precum și cei din țări străine, plătesc taxele înșirate mai sus duple.

§ 6. La înscriere fiecare elev e dator a mai plăti următoarele taxe și competențe în sumă întregă:

a) 3 K pentru certificat școlar.

b) 1 K pentru biblioteca profesorală și școlară.

c) 1 K pentru anuarul școlai.

- d) 2 K pentru societatea de lectură.
 e) 9 K taxă de excursiuni și alte cheltuieli școlare.
 f) 4 K pentru mijloace de învățământ și mobilier.
 g) 3.50 K taxă pentru baie.
 h) 50 bani pentru locul de patinat.
 Total K 120 — și taxa de înscriere 10 cor.

De la plățile taxelor din punct 6 nu poate fi scutit nici un elev sub nici un titlu.

§ 7. Toate taxele se plătesc la Eforia școlară, și Direcțiunea are dreptul a primi și înscrie în școală numai pe acei elevi, cari duc bilete de îndreptățire la înscriere dela Eforia școlară.

§ 8. Scutirea de taxele înscrise în paragraful precedent o face Eforia școlară.

B. Taxe de examene.

§ 11. Examenele de primire și examenul de clasă sunt libere de taxă.

§ 12. La examenul de clasă private, de câte un singur obiect, se plătește o taxă de 6 K de fiecare obiect, care revine profesorului examinător din obiectul respectiv, plus taxa de K 14.30 pentru director și certificatul școlar.

§ 13. Privatiștii plătesc pentru fiecare examen de clasă toate taxele înscrise în acești paragrafi, plus taxa de examen de K 50 și taxa de certificat de K 2.30.

§ 14. La examenul de diferință nu se plătește didactru, ci o taxă de examen de K 120 și K 2.30 pentru testimoniu de clasă.

§ 15. Absolvenții școlii au a plăti deodată cu înaintarea cererii pentru examenul de maturitate o taxă de examen de 20 K, taxă de testimoniu de maturitate 6 K și taxă pentru caiete de maturitate 4 K.

La examenul de maturitate din câte unul sau două obiecte, precum și la repetirea examenului întreg se plătește taxa de 20 K și caietele 4 K.

§ 16. Nimeni nu poate fi scutit de achitarea taxelor înscrise în §§ 12, 13, 14, ci ele trebuie achitate complet deodată cu înaintarea cererii concesiunii de examen. La caz de respingere a cererii, taxele plătite se restituie petentului. Dacă însă petentul nu se supune la examen la termenul fixat din orice cauză, pierde taxele plătite.

§ 18. Elevii de confesiuni străine decât cea greco-orientală și greco-catolică română, precum și cei din țări străine, plătesc taxele de examene duble.

C. Taxe de certificate școlare.

§ 19. Libere de taxe sunt numai condizitele semestrale și certificatele școlare ordinari dela finea anului.

§ 20. Oricare alte certificate sunt supuse la taxe și anume:

- a) Certificat anual semestral de pe unul din cei 3 ani ultimi costă 2 K plus timbru 30 bani.
 b) Certificat de frecvență, de moralitate etc. costă 1 K plus timbru 30 bani.
 c) Extras de pe certificatul de maturitate costă 5 K plus timbru 1 K.
 d) Certificate speciale de altă natură costă 5 K plus timbru 1 K.

§ 21. Dacă certificatul cerut e mai vechiu ca de pe cei trei ani din urmă, taxa se plătește îndoit.

§ 22. Toți ceilalți elevi, cari doresc să fie scutiți de didactru, vor înainta până cel mai târziu în 30 Septembrie v. pentru semestrul I și până cel mai târziu în 28 Februarie v. pentru semestrul II, direct la Eforia școlară, petițiuni speciale înscrise cu atestat de paupertate, respective în caz de avere cu extras dela cartea fondurii și cu testimoniu sau condizita școlară. Petițiunile înaintate după aceste termene nu se vor lua în considerare. Acei școlari, cari n-au din studii cel puțin nota „Bine” și moralitatea „bună”, nu vor fi scutiți de didactru.

§ 23. Scutiri se pot face absolut numai dela plățile didactrului școlar. Celelalte taxe sunt obligate să se plătească toți școlarii fără deosebire și dela plățile acestora nu poate fi nimeni dispensat sub nici o împrejurare.

§ 24. Didactrul și taxele școlare arătate se achită la casa Eforiei școlare în chipul următor:

- Până la 5 Septembrie v. toate taxele laterale; fără plățile cel puțin a acestor taxe nici un elev nu va fi înscris.
 - Jumătate din suma didactrului se va plăti până cel mai târziu la 31 Dec. v.
 - A doua jumătate a didactrului se va plăti până cel mai târziu la 31 Martie v.
- Acei școlari, cari nu vor achita didactrul până la termenele arătate, vor fi îndepărtați din institut și despre această îndepărtare va fi încunoștiințat părintele, tutorul sau îngrijitorul respectivului elev. Restanțele au amânări de plată nu se admit.

Fiecare elev e dator a avea la începutul anului școlar toate cărțile necesare nouă și în bună stare, deoarece legile școlare opresc traficul de cărți și revizite și folosirea de cărți vechi și necorăspunzătoare. Cărțile vor purta viza institutului alături de numele elevului.

Chipul și uniforma proprie a școlii comerciale, fiecare elev e dator a și-le procura la intrarea în școală fiind obligatorii pentru toți elevii. Pentru orice informațiuni mai detaliate părinții și tutorii școlarii să se adreseze la Direcțiune.

Gavrila Kozma alias Vaida.

Notiță istorică privitoare la Ist. bis. a Românilor ortodocși din Transilvania în veacul XVIII.

Răposatul canonic Bunea în scrierea sa: Episcopii P. P. Aron și D. Novacovici, Blș 1902, pag. 237, vorbind despre tulburările religioase ivite între Românii din Transilvania pe la anii 1760, zice, că:

„În primăvara anului 1762 generalul Buccow a dat de urmele uneltirilor unui colonel rusesc cu numele Gavrilă Vaida, care se stabilise timp mai îndelungat în Ardeal și îndemna pe Români să emigreze în Rusia”.

Cred, că nu va fi fără de interes să se știe, că colonelul acesta rusesc n'a fost rus după naștere, ci o fost român din Ardeal, din comuna Glod, în comitatul Solnocul-inferior, ezi com. S-Doboca, și că numele lui după tată a fost Kozma și nu Vaida.

Iată ce am aflat despre acest colonel din actele originale ale familiei, ce mi le-a arătat din întâmplare un membru al familiei Kozma din Glod.

Anumit Nicolau Kozma din Glod (Sosmezö) a căpătat diplomă de nobilitate dela principele Mihail Apafi, cu datul Radnoth, 10 August 1672, prin care se declară de nobili totodată și soția sa Elena Vaida, dimpreună cu pruncii lor: Ioan, Georgiu, Maria, Ioana și Teodosia, și erezii lor de ambe sexele, dându-li se predicatul „de Soos-Mezö”. (Diploma aceasta o am în copie de pe original).

După un protocol genealogic (Inquisitorium) de datul Sosmezö, 26 Aprilie 1755, Elena Vaida a fost nica nobilului Costin Vaida de Sosmezö, care avea Statutoriu în posesiunea nobiltății dela principele Gavrilă Băhori, de datul Alba-Iulia, 2 Martie 1609, iar George, fiul lui Nicolau Kozma și Elena Vaida, avea de soție pe Elena Răcz din Lenchény în Kővár. La introducerea lui Costin Vaida în donațiunea nobiltății, făcută în 11 Maiu 1609, între martori se află și Petrus Popa sacerdos în Borszo.

După alt protocol genealogic, de datul Sosmezö, 16 Noemvrie 1763, ca soție a lui Nicolau Kozma este arătată Mirona Vaida, nica nobilului George Vaida, tot din Glod. Aceste, dacă nu este greșală de nume, a putut să-i fie a doua soție. În protocolul acesta se mai spune, că fiica lor Ioana a fost măritată după un numit Hoszszu în Kis-Restolecz, iar Teodosia după Vasile Pop, preot în Auló Hagyás, și în urmă, că fiul lor George a avut fiu pe Mihail, iar acesta pe Nicolau și George, Ioana pe Stefan, magistru postai în Sombor, iar acesta pe Vasile, George și Mihail, Teodosia pe Petru și Urite, iar Urite pe Georgiu și în urmă Ioan pe Gavril, colonelul rusesc, apoi acesta pe Georgiu, Constantin și Anieca. Colonelul este numit în protocol: „Spectab. ar Grosus Dominus Gabriel Kozma alias Vaida Annor. cir. 68 de Sosmezö et Fentös, Potentissimi Caesar. Muszkovitarum Equestris Ordinis Stationarius Colonelus Domini Suae-visitam agens” etc. și se spune despre el după faziunea lui proprie dată în persoană la protocol, că a venit înapoi din Rusia și s'a reșezat în Glod, locul lui de naștere, iar pruncii săi s'au așezat pentru totdeauna în Rusia.

Deci colonelul acesta rusesc a fost român din Ardeal, din comitatul Solnocul-inferior, ezi com. Soln.-Doboca, și conumele lui după tată a fost Kozma. Din actele acestea nu se poate stabili însă, când a venit înapoi din Rusia, și cu ce drept purta titlul nobiltar și de „Fentös”.

Că colonelul acesta „îndemna pe Români să emigreze în Rusia”, după cum zice rep. can. Bunea, după raportul generalului Buccow către împărăteasa Maria Terezia, de datul Sibiu, 1 Aprilie 1762, nu se poate constata, căci atunci nu ne putem explica, cum de nu l-a deținut gen. Buccow, ori nu l-a escortat înapoi, ci l-a făcut cu puțin, ca la protocolul din 16 Nov. 1763 să dea faziuni în persoană despre genealogia familiei sale, pe când Buccow posibil era încă în Ardeal. Va fi raportat însă și gen. Buccow împărătesei Maria Terezia câte lucruri adeverate câte neadeverate, numai pentru că o dispună în favorul „unirei” și să o îndispună în contra „neuniților”. Alceva nu putem presupune, căci Românii ortodocși emigrău ei din țară — dacă emigrău — și

fără să-i îndemne cineva, numai pentru că să scape de persecuțiunile cele crâncene, provenite din partea generalului Buccow și a episcopului unit Petru Pavel Aron, fiindcă nu voiau să primească „unirea”, și apoi de greutatele cele mari iobăgești, căci nimeni nu și părăsește țara, de care li leagă atâtea interese morale și materiale, dacă se află bine în ea.

Apoi răp. can. Bunea afirmă în mod hotărît, că colonelul Vaida (corect Kozma) „îndemna pe Români să emigreze în Rusia”, până când Hurmuzski (Fragmente din Ist. Rom. trad. de I. Slavici, București 1900 p. 251) după care vorbește, susține aceasta în mod nehotărît, zicând: „după toate semnele lucra pentru înduplecarea Românilor nemurim să emigreze în Rusia”, — ceea ce nu e tot una, și din ce se vede, că semnele acelea li lipseau chiar și generalului Buccow. De altcum cazuri de suspiciuni de acestea, despre ruble rusești pentru reînțocirea Românilor și Rutenilor din țara noastră la ortodoxie, avem și în zilele noastre, căci cei nedrepti totdeauna caută a și acoperi păcatele lor cu păcatele inchipuite la alții.

Despre tulburările religioase din timpul acela în părțile nordice ale Ardealului se pot afla câteva date și în Rettegi Gyögy: *Emlékiratai* 1718—1767, publicate de Iorma Károly în „Hazánk” din Budapesta 1883—1885, și într'o *Investigațiune* publicată în „Telegraful Român” din Sibiu 1897 Nr. 8—12 și reproducă în Documente pentru Limbă și Istorie de Dr. Harion Pușcariu, tom. II. Sibiu 1897, pag. 281—291.

Gavril Hango
presbiter.

NOUȚĂȚI.

Apărători militari. Ministrul comun de războiu și ministrul pentru apărarea țării, în înțelegere cu ministrul de justiție, au numit de apărători la tribunalele militare pe toți advocații recomandați în acest scop de camerele advocației. Grupați după camere, numărul apărătorilor este următorul în orașe ardelen: Cluj 29, Sibiu 18, Brașov 11, Mureș-Oșorhei 10.

Manevrele noastre. Exercițiile de brigadă, divizie și de corp ale trupelor din corpul al 12-lea de armată se vor ține din 31 August până Sâmbătă în 12 Septemvrie n. 1914.

Exerciții militare. Concediile ce erau să se acorde soldaților din corpurile al 15-lea și al 16-lea, s'au amânat, în urma jalei evenimentului dela Saraievo, pe mai târziu. Numitele corpurile de armate vor face până la mijlocul lui August exerciții în regiment și în brigadă, dar mai ales în garnizoanele unde staționează. În August apoi, dacă până atunci nu vor interveni împrejurări neașteptate, se vor da concedii.

Concertele militare. Implinindu-se doile de două săptămâni al armatei, ținut în urma atentatului dela Saraievo, muzicile militare în săptămâna curentă își vor putea ține obișnuitele concerte.

Lac sub arini. Promenada de sub arini Sibiuului va primi o nouă atracție. Este vorba de a se construi un lac, unde vara să se poată umbla cu luntrile. În timp de iarnă lacul ar servi ca loc de patinat, în caz dacă noul gimnaziu s'ar clădi pe locul actual de patinat.

Cel mai bătrân avocat. În Brighton, din Angia, a răposat de curând cel mai bătrân avocat din căți există pe lume. Mcșteagul, cu numele Gordon Hake, a trăit o sută patru ani, și a fost un celebru apărător în procese criminale. Când a implinit etatea de o sută de ani, un ziarist l-a întrebat, prin ce mijloc a ajuns o vârstă atât de înaintată? Hake a răspuns, că sportul moderat și preumblarea zilnică pe orice vreme, rea sau bună, crede că i-au lungit viața. Se zice de altfel, că numitul avocat era și mare fumător.

D'ale albinăritului. În zilele de 25—30 Iulie n. 1914 se va întruni la Pojon, al 59-lea congres de stupari din Germania, Austria și Ungaria. Expoziția de albinărit, împreună cu acest congres, are să se deschidă Duminecă în 26 Iulie. Vor fi și mai multe prelegeri practice, ținute în limba germană și maghiară.

Pentru flotă. În sesiunea apropiată a dumei, cum se anunță din Petersburg, se vor dezbate și cheltuielile necesare pentru întărirea flotei rusești. Conducătorii marinei militare cer în acest scop 600 milioane de ruble.

Opt kilometri de înălțime. Aviatorul Oelerich s'a ridicat cu aeroplanul la o înălțime de opt mii de metri. Vârful munților celor mai uriași abia ating numărul acesta, și nici vulturii cu falnic sbor nu plutesc în stratul acela de aer. Indrăzneala omului a secerat de nou o mare biruință, care este sărbătorită cu deosebire în cercurile aviatice germane.

În biserica catedrală din Sibiu, în sărbătorile din lunile de vară, când elevii seminarului „Andreian” se gădesc în ferii, cântările liturgice le execută acum de un lung șir de ani, spre mulțămirea generală, harnicul și bine disciplinatul cor bisericesc al Reuniunii meseriașilor noștri sibieni, sub conducerea dirigentului său *Candid Popa*, învățător la școala de aplicațiune de pe lângă seminar. Nu putem lauda din destul această faptă creștinească a Reuniunii, care ar putea fi imitată și de meseriașii noștri din alte părți.

Reducere de taxe poștale. Între administrația poștelor austriace și bulgare s'a făcut o învoială, care intră în vigoare în 1 Aug. 1914. Taxa unei scrisori din Austria în Bulgaria va fi *sece* fileri (până la greutate 20 grame), în loc de 25 fileri ca până acum, o carte poștală va costa *cinci* fil. În loc de 10 fil. S'au mai redus prețurile pentru imprimare și pentru trimiteri de bani dintr'o țară într'alta. Privitor la taxele pentru telegrame, se continuă tratările între Austria și Bulgaria.

Căsătorie romantică. Într'una din bisericile Londrei s'a sărbătorit căsătoria prințului *Ludvic de Bourbon*, un văr al regelui spaniol Alfonso, cu o fată din familie burgheză, *Beatrice Harrington*. Curtea regală dela Madrid este penibil atinsă.

Distribuire amânată. Guvernul din Stockholm și-a dat învoirea, ca premiile Nobel pentru chimie, fizică, medicină și literatură să nu se distribuie în anul curent, ci în 1 Iulie 1915.

Epidemii. În câteva locuri din guvernământul Podolia în Rusia s'au constatat 19 cazuri de *holeră*. În guvernământul Astrahanului s'au ivit în săptămânile din urmă 46 îmbolnăviri de *cumă*, cu 42 cazuri mortale.

A fugit Ulivi. Inginerul italian Ulivi, despre care s'a susțut că a inventat mijlocul de a produce exploziuni prin ajutorul razelor, a fugit din Firenze la Bologna, dar nu singur, ci împreună cu mireasa lui, o fiică a unui amiral Fornari. S'a dovedit de altfel, că Ulivi nu este inginer și nici inventator al razei explosive. Un reprezentant al familiei Fornari a plecat să aducă mireasa acasă la Firenze.

Școala de aviație. Pe terenul aviației Japonia dorește să țină peși cu statele moderne. A angajat un pilot francez, cu numele *Liger*, ca să deschidă o școală de piloți, în care să se pregătească aviatorii Japoniei. Școala are mulți elevi, astfel că Liger a putut organiza zilele acestea un concurs aviativ, în care școlarii săi s'au prezentat publicului și au obținut deosebit succes.

Hotărîrea congresului socialist. Pentru a preveni și a împiedeca războiul, congresul socialist ținut în Franța a hotărât să impună guvernelor arbitrajul, și anume prin greva generală a lucrătorilor, organizată deodată în toate țările interesate. Congresul a mai primit o mișcare în favoarea autonomiei Alsacei și Lorenei, o autonomie care ar ușura apropierea franco-germană, necesară păcii universale.

În internatul școlii românești din Brașov se primesc elevi înscrși în clasele gimnaziale, reale și comerciale. Taxa anuală e 700 cor. Prospect și informațiuni se pot cere dela direcțiunea internatului (Brașov, str. Prundului, Porond utca, 39).

Bioscopul Apollo de pe piața Herman, va reprezenta Mercuri și Joi în 22 și 23 Iulie n. 1914 următorul program: Regele Fantom, dramă colorată în 4 acte. Manevrelor lui Romeo, comic. Moștenitorul de tron, dramă în 3 acte. În rolul principal: Olaf Föres.

Poșta redacției.

Gherla. N'am putut afla decât numărul 8, 9, 10 și 12 din anul XXX. Ceialalți lipsesc. Creștem însă că revisa se află completă în biblioteca seminarului nostru, de unde la începutul anului școlar o vei putea împrumuta spre consultare.

Concurs.

Pentru liferare de:

1. Pâne de grâu curat.
2. Franzele făcute din făină de grâu curat cu lapte.
3. Făină de grâu curat Nr. 2 și 3.
4. Carne de vită.
5. Carne de vițel. (536) 1-3
6. Carne de porc, și
7. Unsoare de porc, toate de prima calitate pentru alimentarea alor 220-250 elevi dela seminarul arhidiecezan teologic pedagogic greco-ortodox român „Andreian” din Sibiu în anul școlar 1914/15.

Doritorii de a reflecta la careva din acestea poziții să și înainteze ofertele în scris, provăzute cu timbru de 1 cor., în persoană la oficiul de cassă al Preavenatului Consistor arhidiecezan, până în 10/23 August inclusive, unde vor afla mai deaproape și condițiile speciale pentru încheierea contractului, cum și eventual alte informații. Ofertele intrate după termen nu se vor lua în considerare.

Tot în acest termen se pot înainta în scris oferte pentru resturile de mâncare dela mese și cină.

Sibiu, la 8/21 Iulie 1914.

Aurel Popoviciu
econ., prof. și econ. sem.

Nr. 564/1914

(530) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului al V-lea nou înființat la școala conf. ort. rom. din Ludușul mare, tractul Mercurei, se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

100 cor. dela biserică, restul dela stat, relut de cvartir 50 cor., respective cvartir în natură și relut de grădină 20 cor.

Invățătorul ales pe lângă îndatoririle regulamentare va fi obligat a conduce elevii la biserică și a cânta cu ei la liturgie în toate Duminecile și sărbătorile.

Reflecții au să se prezente în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Cereri concursuale au se le înainteze în termenul fixat la oficiul protopopesc ort. rom. din Mercurea.

Mercurea, 4 Iulie 1914.

În conțelegere cu comitetul parohial respectiv oficiul protopopesc.

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 435/1914

(528) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresți dela școlile profesionale din parohiile subsemnate, protopresbiteratul Ungurașului, se deschide concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

1. **Cubleșul român**, cu salariu anual de 1200 coroane din cari 170 coroane prin repartiția dela popor, iar restul din ajutorul de stat dela votat cerându-se lichidarea lui după alegerea învățătorului.

Cvartir în edificiul școlii și folosirea grădinei școlare de $\frac{1}{4}$ jugher.

2. **Dânc**, cu salariu anual de 1200 cor., din cari 170 coroane d dela popor prin repartiție, 160 coroane din venitul cantoral 300 coroane ajutor dela Fravenatul Consistor arhidiecezan, și 570 cor. ajutor dela stat ce se va cere după alegerea învățătorului. Cvartir în edificiul școlii constatător din 2 chilii și bani de grădină 20 cor.

3. **Sântă Măria**, cu salariu anual de 1200 coroane, din cari 600 coroane prin repartiție dela popor și 600 coroane, ajutor de stat votat deja, arându să cere lichidarea după alegerea învățătorului. Cvartir interinal în casele parohiale și folosirea grădinei școlii.

Doritorii de a ocupa pe unul din aceste posturi au a-și înainta cererile conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis, și au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare înainte de alegere în biserică pentru a cânta și a-și arăta dexteritatea în tipicul bisericeii și a fi cunoscuți alegătorilor.

Concurenții dela posturile învățătoresți din Cubleșul român și Dânc au a purta și oficiul de cantor.

Dela concurenți se mai cere ca să învețe școlarii în cântările bisericești și a cânta cu ei la S. liturgie în Dumineci și sărbători și a înființa și cor cu școlarii și adulții.

Fizeș-sânpetru, 1/14 Iulie 1914.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Ungurașului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Concurs.

Pentru alegerea unui capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul Nicolae Soiu, din comuna Turcheș, protopopiatul Brașovului.

Beneficiile sunt: (532) 1-3

Jumătate din venitele stabilite în coala B.

Concurenții sunt datorii, ca în termen de 30 de zile dela cea dintâi publicare în „Telegraful român”, să se prezinte în biserică, să predice și să cânte; să și înainteze petițiile lor însoțite de toate actele care să cer oficiului protopopesc rom. gr.-or. al Brașovului.

Aprobat de Comitetul parohial în ședința din 29 Decembrie 1912 și de sinodul parohial în ședința din 19 Februarie 1914.

Brașov, în 25 Iunie 1914.

Dr. V. Saftu
protopop.

Nr. 110/1914 par.

(531) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător în comuna Cerișor, tractul „Hunedoarei” se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

1. Salariu fundamental conform legii, din care 400 cor. să plătește din repartiție de pe popor, iar restul ajutor de stat ce se va cere pe baza documentelor noului ales învățător.

Dacă statul nu ar da întregirea, nou alesul învățător pe acest an școlar nu poate ași formula drept decât asupra alor 400 cor. ce sunt asigurate dela popor.

2. Relut de cvartir 40 coroane.

3. Pentru grădină 20 coroane.

4. Trei stârjini de lemne aduse acasă din care are a se încălzi și școala.

Cei aleși sunt datorii a instrua pe elevii afară de obiectele prescise, după planul de învățământ și conspectul materialului pus la dispoziție de comitetul parohial și cântările bisericești, și a conduce și cânta cu copiii la biserică în toate Duminecile și sărbătorile, a prevedea instrucția în școala de repetiție.

5. Cererile de concurs instruite conform legilor se vor trimite la oficiul protopopesc, iar concurenții în vre-o Duminecă ori sărbătoare au a se prezenta în biserică pentru a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Cerișor, la 3/16 Iulie 1914.

Comitetul parohial:

Ioan Manica **Lazar Musa**
preot, preș. com. par. notar.

Vidi: **Avram P. Păcurariu**
protopresbiter.

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a catedrei a II-a de învățător la școala noastră română gr.-or. din comuna Târlungeni, protopopiatul Brașov, se deschide concurs cu termen de 30 zile dela cea dintâi publicare în „Telegraful Român”. (524) 2-3

Invățătorul ales și întărit va avea:

1200 cor. anual, în cari sunt socotite și venitele de cântare, cari se vor plăti în rate lunare anticipative dela biserică și cvartir natural, corăspunzător legii. Invățătorul ales va fi dator a face și serviciile de cântare, la biserică, Dumineca și sărbătoarea, la utrenie și liturgie, iar în zilele de lucru cu săptămâns.

Doritorii au să și înainteze rugărilor lor, conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, ca să și arăte destoinicia în cântări.

Alexe Comșa **Nicolae Hamzea**
prezid. com. parohial. notar.

Aprobat: **Dr. V. Saftu**
protopop.

Nr. 647/1914.

(526) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III Selnîța din tractul Cetății de piatră, la ordinul P. V. Consistor arh. din 17 Iunie a. c. Nr. 7706 Bis. se publică concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele sunt cele statorite în coala B. de congruă.

Concurenții să și înainteze, în termenul deschis petițiile cu documentele recerute subsemnatului oficiu și cu prealabila încredințare să se prezente în biserică spre a cânta, cuvânta resp., a și celebra.

Lăpușul-anguresc, la 1 Iulie 1914.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului „Cetatea de piatră”.

Andrei Ludu
protopop.

Szebenvármegye alispánjától.

Sz. 7676/1914. alisp. (537) 1-3

A szászsebesi th. utmesteri állás betöltése tárgyában 1914. évi június hó 23-án 6066/1914. szám alatt közzétett pályázati hirdetmény kapcsán ezennel közlöm, hogy a pályázati kérvények beadására kitűzött határidőt 1914. évi augusztus hó 6-ig meghosszabbítottam.

Nagy szeben, 1914. évi július hó 21-én.

Fabritius
alispán.

Nr. 693/1914.

(534) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia Șonfalău cu filia Adamuș, din protopresbiteratul Târnavei, la Ordinul Consistorial Nr. 8469 Bis. din 1 Iulie a. c. se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să și înainteze cererile instruite cu documentele prescise de normele în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, având a se prezenta după încredințarea protopresbiterului, cu observarea dispozițiilor din Regulamentul parohial la biserică în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a cânta, predica, ori a oficia și cuvânta.

Cetatea-de-baltă, 6 Iulie 1914.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Târnavă.

Nicolae Todoran
protopop.

Nr. 620/1914.

(533) 1-3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a II a Aita mare, cu filiile Aita medie, Aita seacă, Baraolt, Buduș, Chepeș și Micșoara, se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea salariului dela stat.

Dela concurenți se pretinde a ști limba maghiară perfect.

Concurenții vor avea a se prezenta cu prealabila încredințare a protopopului în vre-o Duminecă sau sărbătoare în Aita-mare (Nagyajta, gara Apá za), spre a cânta, celebra și cuvânta, înaintându-și documentele recerute în termenul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral în Bereczk, com. Háromszék.

Bereczk (Bereczk), în 4 Iulie 1914.

Oficiul protopresbiteral rom. gr.-or. al Treiscaunelor, în conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 228/1914.

(525) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a postului de învățător la școala noastră profesională gr.-or. rom. din opidul Hunedoara, protopresbiteratul Hunedoara, cu provocare la ordinul Prea Ven. Consistor din 3 August 1913 Nr. 10.544. Școl. se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1200 cor. salariu solvibil anticipative în rate lunare din cassa bisericeii, cvartir în localul școlii, grădină de legumi ori relutul prescise și 50 coroane relut de lemne.

Invățătorul care va fi ales, pe lângă celelalte datorințe oficioase este dator să propună și religiunea în școala; să fie cântareț bun, obligat fiind să conducă și corul, să ocupe și locul de cantor, și ca atare când nu e ocupat cu școala sau cu corul în Dumineci și sărbători e dator a cânta regulat și cântările din strană fără altă remunerație, având a cânta cu elevii și răspunsurile la liturgie. În sările de iarnă învățătorul să țină cel puțin de 2 ori pe săptămână școala cu adulții. Celce va putea forma și conduce un cor cu tinerimea adultă va fi preferit și remunerat cu 200 cor. dela Reuniunea femeilor române din loc.

Concurenții la acest post au să și aștearnă cererile instruite conform normelor în vigoare la subscrisul oficiu în termenul susindicat, având a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a se face cunoscut poporului și a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Hunedoara, la 1 Iulie 1914.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Avram P. Păcurariu
protopresbiter.

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile profesionale din comunele mai tos arătate, prin aceasta se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”, și anume:

1. **Bonțida**, salariu anual 800 cor. dela popor, cvartir liber în edificiul școlii cu grădină de legumi, relut de lemne 25 cor. Intregirea recerută se va exopera dela stat sau dela Veneratul Consistor.

2. **Butene**, salariu anual 516 cor. dela popor, cvartir liber în edificiul școlii cu grădină de legumi, relut de lemne 25 cor. Intregirea recerută se va exopera dela stat.

3. **Călata-mare** pentru postul al II-lea de învățător, cu salariu anual de 200 cor. dela popor și 1000 cor. ajutor dela stat votat prin rescriptul ministerial din 27 Iunie de sub Nr. 48.374/1914. Cvartir închiriat, relut de grădină și 1 stângin lemne de jo.

4. **Călățele**, salariu anual de 600 cor. pin cassa bisericeii, cvartir liber în edificiul școlii cu grădină de legumi și 2 stângini lemne de foc. Intregirea recerută se va exopera dela stat.

5. **Nadășul-român**, salariu anual de 406 cor. dela popor, cvartir liber în edificiul școlii și 8 cor. relut de lemne. Intregirea recerută s'a votat dela stat prin rezoluția ministerială din 11 Februarie 1913 de sub Nr. 199.515.

6. **Rogojel** salariu anual 800 cor. dela popor, cvartir liber în edificiul școlii cu grădină de legumi și lemne de foc. Intregirea recerută se va exopera dela stat.

Concurenții au a-și așterne suplicile în termenul susindicat subscrisului oficiu, fiind instruite conform normelor în vigoare și a se prezenta înainte poporului la sf. biserică în vre-o zi de Duminecă sau sărbătoare.

Cluj, la 1/14 Iulie 1914.

Oficiul protopresbiteral rom. gr.-or. în conțelegere cu comitetele parohiale.

Tulin Roșescu
protopresbiter.

Concurs.

Pe baza concesiunii Prea Veneratului Consistor Arhidiecezan dto 24 Aprilie 1914 Nr. 4959 Școlar pentru întregirea postului al I-lea de învățător împreună cu cantoralul la școala profesională gr.-or. română din Marcoș (comună curat românească), devenit vacant prin marea regretatului Iuv. Victor Badiu prin aceasta se publică concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” pe lângă următoarele emolumente și condiții:

1. Salariu fundamental dela cassa bisericeii 205 cor. solvibile în rate lunare. Restul se va căpăta dela stat cum a beneficiat și fostul învățător.

2. Până se va putea edifica un cvartir corăspunzător, comuna bis. îi va închiria cvartir, eventual i se va solvi relut de cvartir.

3. Relut de grădină sau în natură sau în bani 20 cor. (519) 3-3

4. Lemne din pădurea foștilor jobagi în valoare de 20 cor.

5. Dela concurenți, pe lângă calificățiunea legală, se mai recere a dovedi că pot îndeplini și vor îndeplini funcțiunea de cantor în rândul săptămânii sale și a înființa cor bisericesc cu elevii școlari, ca să poată executa răspunsurile liturgice. Ca remunerațiune pentru aceasta va fi venitul cantoral valorat la minimum 40 cor. și jumătate din venitul curat al producțiilor ce va da cu elevii, resp. cu coriștii și tipic.

6. Concurenții să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare înainte de alegere în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

7. Concurenții sunt datorii a instrua și în școala de repetiție din toate obiectele prescise.

8. Concurenții, cari pot satisface condițiilor amintite au a-și înainta cererile concursuale înzestrate cu toate documentele necesare în termenul des-și oficiului protopresbiteral al tractului Treiscaunelor.

Marcoș, în 29 Iunie 1914.

Comitetul parohial gr.-or. român ca scaun școlar din Marcoș în conțelegere cu oficiul protopresbiteral al tract. Treiscaunelor.

George Dogariu **Ioan Șerban**
paroh preș. com. par. notar al com. par.

Orfanii Neamului

Roman naționalist

de

N. Rădulescu-Niger.

Prețul: 4 cor. + 20 fil. porto.